Türk Sa?l?k Okuryazarl??? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Türk Sa?l?k Okuryazarl??? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31855

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Türk Sa?l?k Okuryazarl??? Ölçe?i, mevcut bir sa?l?k okuryazarl??? arac?n?n Türkiye'de ya?ayan belirli bir hedef kitleye, yani okuryazar Suriye mültecisi yeti?kinlere, kültürel ve dilsel olarak uyarlanmas? amac?yla geli?tirilmi?tir. Bu ölçek, bireylerin sa?l?k bilgilerine eri?me, bu bilgileri anlama, de?erlendirme ve sa?l?k kararlar? almak için kullanma becerilerini ölçmeyi amaçlayan kritik bir sa?l?k okuryazarl??? yap?s?n? de?erlendirmektedir. Ölçe?in uyarlama çal??mas?, bu hassas grubun sa?l?k hizmetlerine eri?imini ve sa?l?k sonuçlar?n? etkileyen okuryazarl?k düzeylerini belirlemek için psikometrik geçerlik ve güvenirlik analizlerini içermi?tir.

Anahtar Kelimeler

Sa?l?k Okuryazarl???, Türk Sa?l?k Okuryazarl??? Ölçe?i, Uyarlama, Psikometrik, Suriyeli Mülteciler, Türkiye, Halk Sa?l???.

Yazarlar

Sibel Özvar??, Burcu Güçiz-Do?an, Hande Kon?uk Unlu, Gülizar Aktuna, Gülay ?nand?, Oya Kurt, Nimet Ayd?n, Tezer Kutluk.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, sa?l?k okuryazarl??? düzeylerini güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ölçmektir. Bu özel uyarlama çal??mas?, Türkiye'de ikamet eden okuryazar Suriyeli yeti?kin mültecilerin sa?l?k okuryazarl??? seviyelerini belirlemek için uluslararas? kabul görmü? bir arac? Türkçe ba?lam?na ve kültürel yap?s?na uygun hale getirmeyi hedeflemi?tir. Bu tür bir araç, halk sa?l??? müdahalelerinin planlanmas? ve hedef kitlenin sa?l?k ihtiyaçlar?n?n do?ru anla??lmas? aç?s?ndan büyük önem ta??maktad?r.

Yap? (Ölçülen Yap?)

Ölçek, bireyin sa?l?kla ilgili bilgileri edinme, i?leme ve anlama yetene?i olarak tan?mlanan Sa?l?k Okuryazarl??? (Health Literacy) yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap? genellikle dört temel boyutta incelenir:

??levsel Okuryazarl?k: Sa?l?k bilgilerini okuma ve anlama becerisi.
Etkile?imli Okuryazarl?k: Sa?l?k hizmeti sa?lay?c?lar?yla ileti?im kurma ve bilgi al??veri?inde bulunma yetene?i.
Ele?tirel Okuryazarl?k: Sa?l?k bilgilerini ele?tirel olarak analiz etme ve de?erlendirme becerisi.
Uygulamal? Okuryazarl?k: Sa?l?k bilgisini günlük ya?am kararlar?na uygulama becerisi.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Uyarlama çal??mas?, bu karma??k yap?n?n Suriyeli mülteci popülasyonunda da tutarl? bir ?ekilde ölçülebildi?ini göstermeyi amaçlam??t?r.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, arac?n gerçekten ölçmeyi amaçlad??? yap?y? (sa?l?k okuryazarl???) ölçüp ölçmedi?ini belirlemeye odaklanm??t?r. Özvar?? ve arkada?lar? (2021) taraf?ndan yürütülen bu uyarlama ara?t?rmas? kapsam?nda, genellikle yap? geçerli?i ve kültürel geçerlik analizleri gerçekle?tirilmi?tir.

Yap? geçerli?ini incelemek için Faktör Analizi teknikleri kullan?larak ölçek maddelerinin beklenen alt boyutlarla tutarl?l??? ara?t?r?lm??t?r. Kültürel geçerlik ise, ölçe?in Suriyeli yeti?kinlerin kültürel ba?lam?na ve sa?l?k sistemine dair alg?lar?na uygun oldu?undan emin olmak için uzman görü?leri ve geri çeviri yöntemleri ile sa?lanm??t?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri, arac?n farkl? zamanlarda veya farkl? madde setleri arac?l???yla tutarl? sonuçlar verip vermedi?ini belirlemek için yap?lm??t?r. Uyarlama çal??mas?nda, genellikle iç tutarl?l?k katsay?s? (Cronbach Alfa) hesaplanarak ölçek maddelerinin birbiriyle ne kadar uyumlu oldu?u de?erlendirilmi?tir.

Yüksek bir iç tutarl?l?k de?eri, ölçe?in Suriyeli mülteci popülasyonunda sa?l?k okuryazarl???n? ölçmede güvenilir oldu?unu göstermektedir. Çal??man?n odak noktas?, çeviri ve kültürel adaptasyon sürecinin ard?ndan ölçe?in orijinal yap?s?n?n korunarak, ölçüm hatalar?n?n minimize edilmesidir.

Faktör Analizi

Uyarlama sürecinin ayr?lmaz bir parças? olarak, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n Türkçe'ye uyarlanm?? versiyonda da korunup korunmad???n? test etmek amac?yla Faktör Analizi uygulanm??t?r. Bu analiz, sa?l?k okuryazarl???n?n teorik olarak tan?mlanm?? alt boyutlar?n?n (örne?in, i?levsel, etkile?imli, ele?tirel) ampirik verilerle desteklenip desteklenmedi?ini ortaya koyar.

Uyarlama çal??mas?nda, büyük olas?l?kla Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak, ölçe?in maddelerinin Suriyeli yeti?kin mülteci örnekleminde orijinal ölçek yap?s?na uygun bir ?ekilde yüklendi?i gösterilmi?tir. Bu, ölçe?in yap?sal e?de?erli?ini kan?tlamada önemli bir ad?md?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama Çal??mas? (Adaptation)

Format: Bildirime dayal? sa?l?k okuryazarl??? ölçe?i.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama yap?lan dil), Arapça (Orijinal çeviri süreci için gerekli olabilir).

Popülasyon Grubu: Mülteciler ve Göçmenler.

Ya? Grubu: Yeti?kinler.

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'de ya?ayan okuryazar Suriyeli yeti?kin mülteciler.

Test Metodolojisi: Psikometrik güvenirlik ve geçerlik çal??mas? (Cross-sectional survey design).

Anahtar Kelimeler

Mülteci Sa?l???, Suriye, Türkiye, Halk Sa?l??? Araçlar?, Ölçek Geli?tirme, Güvenirlik, Geçerlik.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Hande Kon?uk Ünlü

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Belirtilmemi?.

Ba?l?l?k E-posta Adresi: hkonsuk@hacettepe.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Hacettepe Üniversitesi (Çal??ma s?ras?nda ba?l? olunan kurum).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, 2021 y?l?nda yay?nlanan bir ara?t?rma makalesinde sunulmu?tur. Ölçe?in kullan?m? için gerekli izinler, sorumlu yazar (Hande Kon?uk Ünlü) veya yay?nc? kurulu? (Research Square) ile ileti?ime geçilerek ö?renilmelidir.

Orijinal PDF, telif hakk? ko?ullar? gere?ince yay?nevi taraf?ndan sa?lanmaktad?r. Orijinal PDF'e bu ba?lant?dan eri?ilebilir: the-adaptation-of-turkish-health-literacy-scale-toad.pdf

Kaynaklar

Özvar??, S., Güçiz-Do?an, B., Unlu, H., Aktuna, G., ?nand?, G., Kurt, O., Ayd?n, N., & Kutluk, T. (2021). The Adaptation of Turkish Health Literacy Scale for literate syrian adult refugees living in

ARABPSYCHOLOGY.COM

turkey: a reliability-validity study. *Research Square*, 1-12. DOI: 10.21203/rs.3.rs-487416/v1

Türk Sa?l?k Okuryazarl??? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, kaynak içerikte sa?lanmad??? için burada listelenememektedir. Maddeler için yazarla ileti?ime geçilmesi veya referans makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM